

In mei 2015, het is al even geleden, heb ik samen met Foka Visser (begeleider Plusklas, Master SEN (Talentontwikkeling en excellenten) een tiendaagse studiereis gemaakt naar Singapore. Het doel van deze reis was om te onderzoeken welke factoren tot de goede onderwijsresultaten leiden in Singapore en op welke manier er wordt omgegaan met uitblinkers.

Dat deze reis zoveel persoonlijke verandering in gang zou zetten, kon ik op dat moment nog niet vermoeden.

Na een hartelijke en inspirerende ontmoeting met de in Singapore wonende Maureen Nelhart, Psy.D.; bij een conferentie in het najaar van 2014 over passend onderwijs; is het idee ontstaan om een bezoek te brengen aan dit land om te onderzoeken waarom de onderwijsresultaten juist daar zo goed zijn en of er programma's bestaan voor talentonderwijs. Dit om zelf te ervaren op welke wijze onderwijs invulling krijgt in een land dat jaar op jaar zo hoog scoort op de PISA (Programme for International Student Assessment) ranglijst. De enkele voorbeelden die Foka en ik tijdens onze ontmoeting noemden, werden door Maureen nonchalant van tafel gewaagd zij opperde dat wanneer wij dan toch die kant op zouden komen, wij met hetzelfde gemak ook Maleisië en niet te vergeten Bali konden bezoeken en

bij deze waren uitgenodigd voor een condeliding op het NIE (National Institute of Education) waar zij werkzaam is als klinisch psycholoog en onderzoeksmedewerker. Haar expertise is hoogbegaafden en interventies bij kinderen met specifieke behoeften. Omdat voor ons destijds een reis naar Singapore al spannend genoeg was, hebben we ons vanaf dat moment daarop gericht door zoveel mogelijk informatie te verzamelen. De weken voorafgaand aan onze studiereis is er veel telefonisch en e-mailcontact geweest om afspraken te maken met docenten, directes en beleidsmedewerkers.

FOCUS OP TALENT

De focus voor ons bezoek aan de verschillende scholen en onderwijsinstellingen was talentontwikkeling, hoe wordt er in Singapore omgegaan met excellente leerlingen; zijn er alternatieve beurtoles voor de uitblinkers en hoe worden deze dan vormgegeven? Andere vragen

waren: hoe verhouden de ontwikkelingen in Singapore zich tot de nieuwe beleidsplannen die zijn geformuleerd door het platform 'Onderwijs 2032: in Nederland en kunnen we iets leren over de veelgenoemde 21st century skills?'. Wat kunnen wij leren ten behoeve van het onderwijs in Nederland? Om een volledig beeld te krijgen, hebben wij gekozen voor een bezoek aan zowel internationale- als lokale scholen.

Singapore heeft een onderwijsstelsel dat lijkt op dat van Nederland en heeft al jaren een goede naam als het gaat om kwaliteit en opbrengsten. Op alle niveaus is men hier gestart om het onderwijsstelsel te vormen naar een systeem waarin 21st century skills en ICT (denk aan ICT-vaardigheden en computational thinking als onderdeel van digitale geletterdheid) een integraal onderdeel vormen van inrichting van het Singaporese onderwijs. De uitspraak die wij in dit kader binnen de verschillende onderwijsinstellingen steeds terugzagen was de volgende: 'The next generation is the thinking nation, who needs critical thinking'.

Een bezoek aan het NIE was vooral leerzaam omdat dit direct duidelijk maakte dat wanneer je op landelijk niveau hervormingen wilt doorvoeren een heldere aanpak met duidelijke doelen noodzakelijk is. We kregen een uitgebreide uitleg over de samenwerking tussen Ministerie, management en onderzoek. Zodra er onderwijsdoelen zijn geformuleerd wordt het in Singapore in alle gedeeltes geïmplementeerd en uitgedragen. De focuspunten zijn zichtbaar gemaakt met behulp van posters met inspirerende teksten. Het is een feit dat er veel wordt geïnvesteerd in onderwijs. Onderwijs is op de eerste plaats de grootste kostenpost in Singapore. De opbrengsten van de investeringen zijn goed zichtbaar in de resultaten; zowel het Ministerie van Onderwijs als het NIE (research) als het management en docenten hebben een gemeenschappelijk doel en werken nauw samen. Elke school heeft zijn eigen onderzoeksplan om nieuwe onderwijsconcepten aan de praktijk te toetsen en zo nodig op te nemen in het curriculum. Maureen Nelhart die ons de eerste dag enthousiast ontving bij het NIE noemde nogmaals met klem: 'When you need a change, you need a strategy'.

VAKER GETEST

Myra Garcia Bacsal, tevens werkzaam bij het NIE heeft ons een uitgebreide presentatie gegeven. Als psycholoog is zij gespecialiseerd in hoogbegaafdheid en talentontwikkeling. Zij is verbonden aan het NIE en tevens coördinator van de Bachelor- en Masterstudie Gifted education en High Ability. Leerlingen in Singapore worden vaker getest dan in Nederland; namelijk op de basisschool een screening test en later een selectie test. Indien gewenst wordt het Gifted Education Program (GEP) ingezet. In de praktijk betekent dit een werkdag lesaanbod, dat wordt gemonitord vanuit het Ministerie. Alle docenten krijgen hiervoor een aanvullende training. Er wordt ingespeeld op de sociale en emotionele ontwikkeling van de hoogbegaafde leerlingen. Er is veel uitwisseling tussen leerlingen op school onderling en de wereld buiten school. Zo werd

Singapore scoort jaar na jaar hoog op de PISA

er een grote kunstmanifestatie georganiseerd. Asian Festival of childrens content. Tijdens dit festival werken leerlingen gedurende een aantal weken samen met de bekende Tsjechisch kunstenaar Milanek Proszki. Er wordt steeds gezocht naar mogelijkheden om kunst en techniek of wetenschap te combineren. Hiernaar verwas hardwax en looking in the familiar with strange eyes. Hoewel Singapore minder is toegestaan in de onderscheiding van zwakkere leerlingen worden sinds 2008 leerlingen met achterstanden toegelaten tot het reguliere schoolstelsel. Bovendien is er steeds meer aandacht voor de zogeheten faster exceptional. Dit zijn de kinderen met een combinatie van kenmerken van begaafdheid en kenmerken van leer- en/of gedragsproblemen.

Dreizefde avond nodigde Maureen Nelhart ons uit om bij haar thuis te eten om zo de gelegenheid te hebben informatie uit te wisselen. Zij heeft een gedetailleerde toelichting gegeven op de door haar aangescherpte problemen. Het was informeel en inspirerend, een waardevolle toevoeging aan onze reis.

Veel tijd om alles goed door te laten dringen was er niet.

want de volgende morgen stond er die week een bezoek aan de School of Science and Technology (SST) op het programma. We hadden ons uiteraard goed voorbereid, maar waren toch een beetje bedruaid door de officiële en grooie ontvangst. De directeur had twee uur voor ons ingruund en in een prachtige zaal kregen wij een uitgebreide presentatie met toelichting over de visie en het beleid van de school. Er was een fotomoment voor de foto van deze buitenlandse delegatie op hun site en terwijl wij ons bezoek afronden, stond de foto al online.

Alles is efficiënt en dooraastend in dit land, iets wat later nog vaak werd genoemd wanneer Foka en ik tijdens onze reis een obstakel tegenkwamen: Dan zeiden we tegen elkaar: 'lets do it the Singapore way'!

VAN LINKS NAAR RECHTS OP DE FOTO: ANNETTE BOLDER, FOKA VISSER, MAUREEN NELHART EN MYRA GARCIA.

Bij SST wordt technologie ingezet om te leren en om strategieën aan te leren of te gebruiken. In het gehele programma zijn de 21e eeuwse skills geïntegreerd. Er zijn bijvoorbeeld prachtige voorbeelden van *augmented reality* terug te vinden in de lesmateriaal. Het accent ligt op samenwerken en onderzoeken. Wij leggen door een special daarvoor ontworpen brainstormmodel, afgeleid van Silem Valley, leerlingen worden gestimuleerd om creatief naar oplossingen te zoeken, zodat zij meer nog dan probleemoplossers, probleemvinders worden. Het schoolhoofd met wie wij spraken benadrukte het belang van goede lesvoorbereiding. Een concept dat veel doelen gebruiken is naar de theorie

'Alles in dit land is efficiënt en doorstaend'

van Rickes & Young (*Key points in your lessons*). In elke les is er sprake van een *key point* (elgjenlijke leerdoel), een *difficult point* (leerpunt) en een *critical point* (fundamenteel). Internationale scholen die we bezochten zijn o.a. *German European School Singapore*, *Singapore American School*, *United World College* gebaseerd op de denkwijze van de Duitse filosoof Kurt Hahn en de Nederlandse school. Deze laatste is een basisschool en valt samen met GESS onder het bestuur van *Langwagz Onz in Den Haag*. Alle leerlingen worden opgeleid volgens het *International Baccalaureate Diploma Program (IBDP)*. Omdat de meeste universiteiten in de wereld het IB-diploma erkennen, kan de leerling met dit diploma op zak praktisch overal een universitaire studie volgen.

De benadering die wij vooral terugzagen in de visie van de verschillende scholen die wij hebben bezocht is de holistische benadering. Deze visie wil uitdragen

dat onderwijs veel meer is dan kennisoverdracht. Dit is slechts een onderdeel van het totale leerproces. Er wordt zeker de laatste jaren vooral aandacht besteed aan karaktervorming, zoals beschreven door *Lakoma Thomas (Education for character, moral knoowing, moral desire, moral action)*. Elke leerling van welke onderwijnsinstelling dan ook neemt deel aan een buitenlandse bezoek en een presentatie, bij voorkeur gekoppeld aan een goed doel.

Opvallend binnen de scholen was de visusalisatie van korte- en langtermijndoelen. Met elke leerling wordt regelmatig een leerdoel opgesteld en zichtbaar gemaakt in de klas, zodat leerlingen ook regelmatig worden herinnerd aan de door hen zelf geformuleerde plannen voor de komende periode.

HELDERE VISIE

De ervaring die op mij de meeste indruk heeft gemaakt is het feit dat in Singapore onderwijs hoog in aanzien staat; het verdient aandacht en respect. Er is passie, ambitie en grote betrokkenheid op alle niveaus. Het is een voorrecht docent te zijn. Er geldt een strenge selectie, docenten zijn hoogopgeleid en worden bevonden voortdurend bijschoold. Iedereen die zich met onderwijs bemoeit van het Ministerie tot directeur komt uit het onderwijs zelf. Op alle scholen wordt de visie visueel gemaakt met posters en modellen. Ook de naschooling vindt exact in hetzelfde kader plaats. Iedereen draagt de visie, de doelstelling en de operationele vertaling uit. Een ander opvallend aspect is het delen van expertise. Er wordt veel samenwerking om het onderwijs op alle niveaus te optimaliseren. Daarnaast is er de heldere structuur en systematische manier van denken en werken. Er zijn duidelijke lijnen van het Ministerie tot in het klaslokaal. De visie en missie zijn helder en duidelijk gebaard. De noodzaak om het op deze manier te doen wordt door iedereen onderkend. De strategische ontwikkeling in het kader van de 21e eeuwse skills kent daarmee een groot draagvlak.

HOOGGECAARDEN VOLDOENDE UITGEDAAGD

Mijn voorlopige conclusie is dat hooggecarden op het eerste gezicht recht wordt gedaan in de aangeboden leertrajecten, omdat er binnen het curriculum wordt geprobeerd aan een nieuwsgieriger en onderzoekende houding. De verwachtingen zijn hoog en deze leerlingen worden in voldoende mate uitgedaagd. Er is daarbij ook minuscule aandacht voor studie- en leerveraardigheden. Er kan indien gewenst aanspraak gedaan worden gemaakt op het Gifted Education Programme. Het beleid in Singapore voor 2017 wordt dat door het Ministerie van Onderwijs is geformuleerd zal zich vooral richten op breed-based education; om zorg te dragen voor een brede ontwikkeling van studenten. In mei dit jaar zal ik opnieuw een aantal scholen bezoeken met aandacht voor nieuwe ontwikkelingen en goed praktiseren. Het's do it the Singapore way.

NOTEN

Voor noeken en verwijzingen zie www.glydschryftalent.nl

Vooruit

Stephen Covey voor beginners Invloed uitoefenen op je gedachten

Les: Waar heb ik invloed op? Waarop niet?

Doelgroep: Observeren van denkstrategieën

Tijdsduur: Leerlingen PO vanaf groep 6 en VO onderbouw 1,5 - 2 uur

De komende tijd bespreken we niet alleen het resultaat met de leerlingen, maar observeren wij hen ook terwijl ze in groepjes bezig zijn. Hoe pakken zij de opdracht aan? Wat valt u op?

Deze les is te gebruiken als vervolg op les 1 van dit jaar, waarin de leerlingen wensen bedachten voor in gelukshoedjes en deze daarna rubriceerden.

De wensen die de leerlingen bedacht hebben zijn ook goed geschikt voor een andere opdracht: laat de leerlingen in groepjes naar alle wensen kijken, om een verschil te maken tussen wensen waar je zelf mee aan de slag kunt (bijvoorbeeld: ik wens je toe dat je een mooie nieuwe vriendschap sluit dit jaar), of wensen die je overkomt, waar je zelf niets aan kunt doen (bijvoorbeeld: ik wens je een witte kerst). Het weer kun je niet veranderen, maar aan nieuwe vriendschappen kun je zelf wel doen.

Kunnen de groepjes samen rond de wensen verdelen volgens deze twee categorieën? En dan, de belangrijke vraag: kunnen ze samen de 'niks-aan-te-doen'-wensen omzetten in een wens waar je wel zelf invloed op hebt? Dit is namelijk de kern van de opdracht in deze les.

We denken hier aan het boek van Stephen Covey: *The seven Habits of Highly Effective People*. Het moet name het hoofdstuk over de cirkel van invloed en de cirkel van zorg.

COVEY IN HET KORT

De gedachte van Covey in het kort is: iedereen heeft voortdurend allerlei gedachten in zijn hoofd. Die gedachten laten zich verdelen in twee groepen: gedachten over dingen waar je zelf iets aan kunt veranderen, en

gedachten waarbij dat niet zo is. Het is belangrijk dat je dat verschil goed herkent. Wie vervolgens leert om gedachten in zijn hoofd om te zetten in gedachten waar je zelf iets aan kunt doen, voelt zich sterker en wordt effectiever en succesvoller. Bijvoorbeeld: of het nou weer wordt met Patsen is maar de vraag. Daar heb je geen invloed op. Maar waar je wel invloed op hebt is, wat je gaat DOEN met Patsen, en hoe je ermee omgaat als het weer onverhoopt tegenvallt. Blijf je dan zenuwen en mokkend? Of bedank je iets anders om de Patsdagen gezellig te maken?

Kortom: waar richt je je aandacht op? Op 'jakkens', daar kan ik ook weer niks aan doen', of op 'Hoe pakken we dit het beste aan?'

Tekst: Maryan Camps en Els Schrover